

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság.

Igazgató: Dr. JODÁL GÁBOR.

Felelős szerkesztő: TOMPA LÁSZLÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth utca 14

Tulajdonos: Ifj. Dr. JODÁL GÁBOR.

Megjelenik hetenként egyszer.

Előfizetési árak:

Egész évre	7 Pengő
Félévre	3 50 „
Negyedévre	2 „

Munkára fel!

Tiszta és becsületes világba kerültünk ismét. Huszonkét esztendeje vártunk erre, néha bizony csüggedő reménységgel, de hitünk percre sem rendült meg, s lám nem csalódtunk. A régi közigazgatási rendszer csalárd béklyói lehullottak kezünkről, rabtartóink eltávoztak közülünk, az egyre jobban szűkülő és fullasztó levegőjü térség láthatárai kiszélesedtek. Megint szabadon, teli tudóval szivhatjuk magunkba az édes magyar levegőt. A kisebbségi érzetünk megalázó bilincseit eldobhatjuk magunktól. A lehetőségeknek ezer meg ezer, eddig lezárt kapuja nyílott meg előttünk, hogy érvényesíthessük tehetségünket, képességeinket. Mielőtt azonban belépnénk ezeken a kapukon, szálljunk kissé önmagunkba. Komoly és becsületes megfontoltsággal vizsgáljuk meg erőnket, mérjük fel képességünket. Tisztítsuk meg lelkünket a régi környezet káros hatásától. Szerényen, de férfias bátorsággal ismerjük be multbeli hibánkat, igyekezzünk helyre állítani megbillent egyensúlyunkat, mert csak teljes újjászületéssel léphetjük át az új és felelősségteljes munka feltárt kapuit. Hiszen valójában csak most kezdődik számunkra az igazi harc. Az eddigi fonák, összevissza életünk rendes mederbe jutott. A közönség szelleme egyre nagyobb lánggal ég a világ összes népeinek lelkében. Az egymás elleni felelőtlen áskálódás, a szükségtelen törtetés, a könyöklő egyéneskedés nem vezethet eredményre, csak megbontja a fegyelmet és gyűlöletet támaszt. A közösség szellemében végrehajtott munka eddigi eredménye mindenütt bebizonyította, hogy a felkészületlenek, a semmihez nem értő tolakodók már a küzdelem kezdetén kidőlnek a sorból, s az így keletkezett rést odavaló, rátermett emberekkel töltik be. Mérjük fel tehát már

Városunk helyőrsége megérkezett állomáshelyére.

A Székely Dalegylet lampionos felvonulása.

Még alig ócsudtunk fel ámula-tunkból, amelyet a bevonuló honvédség első gépesített oszlopainak példátlan fegyelmessége és kitűnő felszerelése keltett, már is újabb meglepetésben volt részünk. Kedden, szeptember 17 én délelőtti verőfényes nap sütésben és az ünneplő közönség háttalan lelkesedése közepette bevonult városunkba az Udvarhely helyőrségű idehelyezett honvédszázada.

A székely ruhás leányok virágesővel árasztották el a nap hevétől barnára sült honvédeket. A bevonuló helyőrség parancsnokát Jodál Gábor dr., a Magyar Párt udvarhelymegyei tagozatának elnöke és Filó Ferenc dr. közigazgatási előadó üdvözölte. A helyőrség parancsnoka rövid, katonás beszédben válaszolt az üdvözlésekre, megköszönte az ünneplést és azt a reményét fejezte ki, hogy hadseregünk nem csak Magyarország most elfoglalt határait tarthatja meg, hanem azt tovább is kiterjesztheti. A tábornok beszédét a közönség egetverő tapsal és éljenzéssel fogadta, majd Váróné Csátó Gabriella lelkes beszéddel megkoszorozta a helyőrség zászlóját. Ezután megkezdődött a helyőrség csapatainak tisztelgő felvonulása a Budapest szállónál felállított tribün előtt, ahol a város katonai és polgári előkelőségei foglaltak helyet. A honvédszenekar pattogó ütemű indulóinak hangjaira felvonuló katonákat a közönség szűnni nem akaró éljenzéssel köszöntötte.

Esze a Székely Dalegylet a város utcáin lampionos felvonulást rendezett és a vármegyeház előtti téren a helyőrség parancsnokának tiszteletére szerezédot adott. Lévai Lajos dr. tanár üd-

vözlő beszédére a helyőrség parancsnoka a vármegyeház erkélyéről mondott köszönő szavakat, megemlítve a dal fontosságát és hivatását, majd elismerőleg emlékezett meg a háborúban résztvevő székely katonák vitézségéről és példátlan bátorságáról. A mély értelmű szavakat a közönség »fegyvert a székelynek« kiáltásokkal szakította meg, mire a tábornok kijelentette, hogy lesz az is, mert hazánk az ország katonai erejének növelésénél számít a székely katonahűségére, bátorságára és kitarására is. A Székely Dalegylet piros fehér zöld lampionos csapata ezután énekszóval Dobos Ferenc dr. tanár lekása elé vonult, ahol szintén szerezédot adott a hosszabb idő óta távol levő és a magyar eszméért sokat szenvedett testvérünk hazatérésének öröme.

Ugyanezen az estén Jodál Gábor dr. eblakai alatt csendült fel, előbb a Székely Dalegylet, majd a Református Dalegylet szerezédjának hangja. A kedves ünneplést a Jodál Gábor dr.-nál tartózkodó dandárparancsnok meleg szavakkal köszönte meg.

* * *

Szerdán, szeptember 18 án a helyőrség bevonulását követő napon a különböző felekezetek templomaiban istentiszteletet tartottak. A katonaság zeneszóval vonult fel a templomok elé, majd megkezdődtek az istentiszteletek és a hívők ezrei hálát adtak az Istennek, hogy Erdély egyrésze 22 esztendei elnyomás után visszatérhetett az anyaországhoz.

előzetesen képességeinket, rátermettségenket, s vizsgáljuk meg alaposan lelkiismeretünket és ha könnyűnek találtattunk, huzódjunk kissé hátrább és várjuk meg türelmesen, míg ránk kerül a sor, mert meg lehetünk győződve, hogy rendes körülmények között, csak becsületes, kitartó és nemzetünknek valóban hasznos munka nyeri el a megérde-

melt jutalmát. Ünnepelhetünk még kissé, de közben már komolyan készülünk fel a jövőre, s pillanatig se tévesszük szem elől, hogy a magyarság új jövője áldozatkésztséget, önzetlenséget és megfeszített építő munkát követel. Mindezt azonban örömmel tehetjük, mert hazánk és egyuttal saját boldogulásunkra szolgál.

Gróf Teleki Pál

miniszterelnök Budapestről harmadszor is utnak indul, hogy látogatást tegyen a felszabadult területeken. Ezuttal a Székelyföldre jön, hogy a helyszínen tájékozódjék a székely vármegyék helyzetéről.

Gróf Teleki Pál erdélyi családból 1879 ben született Budapesten. Egyetemi tanulmányainak elvégzése után 1903-ban jogi doktorátust szerzett, s azután földrajzi és kartográfiai tanulmányainak élt. 1905 ben országgyűlési képviselőnek választották, 1909—1923 ig a Földrajzi Társulat főtitkára volt, 1913 ban a M. T. Akadémia levelező, 1925 ben pedig tiszteletbeli tagjává választotta. A világháború folyamán az orsságos Hadigondozó Hivatal elnöki tisztét viselte s a kommun alatt a szegedi kormány külügyminisztere volt. 1919 ben az ujonnan szervezett Közgazdasági Egyetem tanára lett s mint egyik fődelegátus vett részt a békeelőkészítési munkálatokban. 1920 ban nemzetgyűlési képviselő, 1920. áprilisában külügyminiszter, júniusban miniszterelnök, majd a külügyminisztérium vezetésével megbízták. 1924—25 ben a mosszuli hátkijelölő bizottság tagja, 1926 őszén igazgatása alatt nyílt meg a Közgazdasági Egyetem ujonnan szervezett Keleti Intézete. Nehány év óta Magyarország miniszterelnöke. Nevéhez fűződik a megcsontított ország megnagyobbodása, Kárpátalja és Erdély egy részének visszatérése. Amilyen kiváló politikus, éppen olyan nagy író is. Földrajzi művei a külföldön is elismerésben részesültek. Székelyföldi útja alkalmából meleg szeretettel köszöntjük.

A M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal kirendeltséget létesített vármegyénkben.

A M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal, amely a kereskedelemügyi minisztérium megbízásából folytatja működését, városunkban kirendeltséget létesített, s az a Magyar Nemzeti Bank épületében már meg is kezdte működését. A hivatal működési köre a nyersanyagellátás, belkereskedelem, kivitel és bevétel kérdéseire terjed ki, s a kirendeltség egyelőre főképpen az erre az ügykörre vonatkozó tanulmányozással és adatgyűjtéssel foglalkozik. Ideiglenes vezetője Dukai Takách Gyula főelőadó, aki széleskörű tapasztalatokkal rendelkező, alapos vezető szakember.

1000.— és 500.— le-
ies papírpénzt az

Udvarhelymegyei Takarékpénztár

székelyudvarhelyi fő, valamint székelykereszturi és oklándi fiókintézete **Pengő bankjegyekre díjmentesen átcsereéli.**

Kossuth Lajos születésének

138 ik évfordulója volt csütörtökön, szeptember 19 én Most amikor a szabadság hajnala újból ránk mosolygott, illő, hogy kegyelettel gondoljunk a demokratikus eszmék uttörőjére, zászlóvivőjére és diadalrajtatójára, akiről már oly régóta nem emlékeztünk meg. A magyar nemzetnek egyik büszkesége volt ő, akiben a szabadságszeretet és népének jobb jövőjében való hit megtestesült. Az ügyvédi pályáról szenvedéseken és megpróbáltatásokon keresztül küzdötte fel magát a legmagasabb polcra, az ország kormányzó székébe. Nagyszabású pályafutásának sikerét bámulatos szónoki tehetségének és hírlapírói tollának köszönheti. Nem túlzás, ha Kossuthot a világ legnagyobb szónokai között emlegetjük. Egész egyénisége a szónoki rátermettség maga. Szép férfias alak, haja hollófekete, homloka magas, szemében értelem tükröződik, hangja pedig Kemény Zsigmond szerint: »csodálatosan szép, melynek a suttogástól kezdve a legélesebb hangokig saját varázsa volt, ellenállhatatlan, majdnem bódító.« Mint prózáiról is a szónokot juttatja eszünkbe: híres vezércikkeiből ugyanaz a szónoki hűv és életség tör elő. Gyűjő hatású beszédeivel, vezércikkeivel és minden tetteivel a népszabadság ügyét szolgálta. Minden szabadságszerető nép tiszteli, a magyar pedig szent kegyelettel ejti ki nevét.

Uj maximális árak.

A város katonai parancsnoksága a legszükségesebb élelmi cikkek árát a következőkben állapította meg: Egységes kenyér és liszt 40 fillér (12 lej), marhahus legfeljebb 10 százalékos csonttal 1 pengő (30 lej), növendék marhahus 1 p. 20 f. (36 lej), szopos borjúhús 1:50 (45), juh- és herbécs hus 80 fillér (24), bivalyhus 75 fillér (22), sertéshús 1:66 (50), sertéskaraj 1 80 (54), zsirszalonna 1 80 (54), hárj 1 90 (57), olvasztott zsír 2 pengő (60), hideg felvágott egységes ára 2 50 (75), vaj 3 (90), juhsajt 1 33 (40), juhturó 1:66 (50) kilogrammonként, a tej litere 18 fillér (6).

A város katonai parancsnoksága fővábbá az éttermek és bodegák árát a következőképpen maximálta: I. oszt. éttermekben egy menü ára legfeljebb 1:60 (48), II. oszt. éttermekben és bodegákban pedig 1:40 (42). A menünek a törvény által előírt minőségűnek és mennyiségűnek kell lennie (leves, hus feltétel, lészta).

Piaci árak: Zöldpaprika 2 kisebb drb. 3 fillér (1), zöldpaprika nagyobb 1 drb. 3 fillér (1), vöröshagyma kg.-ként 16 fillér (5), káposzta drb.-ként 24 fillér (8), burgonya kg.-ként 7-8 fillér (2-2:50), szemes bab literje 16 fillér (5), paradicsom kg.-ként 26 (8), tojás drb.-ként 7-8 fillér (2-2:50), alma kg.-ként 20-40 (6-12), körte kg.-ként 20-40 (6-12), szilva kg.-ként 30 (9), buza mázsánként 24 p. (720), kukorica mázsánként 30 pengő (900), zab mázsánként 16 p. 66 fillér (500), szalma mázsánként 1 p. 50 fillér (45), széna mázsánként I. oszt. 3 p. 33 fillér (100), széna mázsánként II. oszt. 2 p. 66 fillér (80), széna mázsánként III. oszt. (szörfű) 2 pengő (60), széna (lucerna és lóhere) mázsánként 4 pengő (120), száraz tűzifa mázsánként 1 p. 66 fillér (50), nyers tűzifa mázsánként 1 p. 33 fillér (40 lej).

Többezer vasuti munkás fáradozik, hogy megépítse az új erdélyi vasuthálózatot.

Ünnepi ülésen foglalkozott a VOGE (Vasutasok Orsz. Gazdas. Egyesülete) nagyválasztmánya Erdély északi részének visszatérésével. Örömmel jelentették, hogy a magyar vasutasság hatalmas tábora újabb 7000 vasutasal növekedett. Az erdélyi magyar vasutasság többszáz aláírással levélben jelentette be, hogy csatlakozik a magyar vasutasszervezethez, amellyel a román megszállás ideje alatt is, bár sok nehézség között, mégis fenntartották az érintkezést. Megemlékeztek ezután arról a munkáról, amelyet a vasutasok végeztek az erdélyi bevonulásnál, amikor ugyyszólván 24 óra alatt állították helyre a vasuti forgal-

mat és teremtették meg a vasuti összeköttetést az anyaországgal. A kisemberek hervadhatatlan érdemeiket szerezték ennél a küzdelemnél, éjjel-nappal szinte pihenés nélkül dolgoznak és pedig nemcsak azok, akik Budapesten és a MÁV vidéki telep helyein végzik a munkának rájuk eső részét. A keleti pályaudvar indulási oldalán például 200 főnyi pályamunkás dolgozik szünet nélkül, vagonokba rakják az új vágányokat, talpfákat és egyéb anyagokat, más csoportok pedig újabb és újabb szerelvényekkel indulnak Erdély felé, ahol jóformán leváltás nélkül fáradoznak a nagy művön, a közlekedés tökéletesítésén.

Sulyosan megbüntetik azokat, akik megkísérik a köztisztviselők megvesztegetését

A városi katonai parancsnokság, a közelet tisztaságának biztosítása érdekében, figyelmezteti a lakosságot, hogy sulyos következményeknek teszi ki magát mindaz, aki a baksis-rendszerre emlékeztetően megkísérelné a köztisztviselők megvesztegetését vagy akár csak a megjutalmazását is. Minden ilyen kísérlet bünvádi eljárást, enyhébb esetben pedig internálást

von maga után.

Ugyancsak sulyos büntetéssel sújtják azokat is, akik bármilyen rendbontásra irányuló cselekményt követnek el. Így tilos a visszamaradt románok ellen izgatni, vagy erőszakos uton bosszút állani. Hasonlóan tilos a magyar lakosság és a nemzetiségeink közötti összhang megzavarására irányuló becsúrlés is.

Uj szerv gazdasági és társadalmi munkásságunk irányítására.

Az Erdélyi Szociális Szervezet célja és munkaterve.

Az anyaországunkhoz való visszakapcsolódás nagy munkájában több, előtünk még kevésbé ismert, vagy egészen ismeretlen, új szervezet is jelenkezik, olyanok, amelyeket egyrészt maga a visszakapcsolódás munkája, másrészt a haladást követelő általános korszak, szellemi áramlatok hívtak életre. Ezek egyike az Erdélyi Szociális Szervezet, amely vármegyénkben most kezdi meg működését, s amely célját és munkatervét ismertető tájékoztatóját e napokban küldi szét mindazoknak, akiktől rokonos, segítő munkát vár feladatai megvalósításához. E tájékoztató szerint — összevont fogalmazásban — a szervezet célja: szociális téren szolgálataira állni Erdély lakosságának, a szervezet munkaterve: a megélhetésben veszélyeztetett lakosság gazdasági megerősítése az önszervezés megkönnyítésével, hitel és munkaalkalom nyújtásával. Ennek megszervezése és előkészítése céljából a szervezet a visszacsatolt terület minden megyéjébe egy szakképzett szociális előadót küldött, aki a helybeli vezetők tanácsadóval való bevonásával végzi ezt a munkát. E célból a közigazgatás, az egyházak, a társadalmi és gazdasági szervek vezetőiből munkabizottságot hív egybe. Ugyanilyen módon megszervezi a munkabizottságokat a járáásokban is.

Munkaterve szerint a szervezet a falusi lakosságon elsősorban terményhitel formájában törekszik majd segíteni, a városi lakosságon pedig munkaalkalom megteremtésével. Ilyenek

lennének: a szünetelő üzemek megindítása, új munkatelepek létesítése, utépités, épületjavítás stb.

A Szociális Szervezet Erdély népe iránti nagy szeretettel, minden résztvevőjének odaadó szolgálatkészségével indul utjára, s ehhez a közönség és a vezetők jóakaró segítségét kéri.

A szervezet helyi előadója: a kiváló készségű V. Tomory Viola dr., aki néhány évi tevékenységével már elismert, kitűnő nevet és tekintélyt szerzett magának ebben a közérdekű szép, új feladat körben.

Svéd írógép:

HALDA

Svéd számológép:

Original-Odhner

Svéd összeadó gép:

Original-Odhner

Portable írógép:

ADMIRAL

Sokszorosító gépek:

ROTO

Vezérképviselő:

Pirkner és Zettner

Budapest, IV., Mária Valéria u 1
Baross Szövetség Tagja

x A budapesti lapok ismét kaphatók a Könyvnyomda könyv- és papírkereskedésében.

Szabad a népünk.

Felszabadító honvédeink bevonulására.

*Ez ünnepélyes, történelmi percben
Érzem, minden székely szív feldobog;
És minden szívben ma hozsánna zendül,
Hogy ránk ilyen szép nap virradhatott.*

*Huszonkét évig voltunk leigázva,
Saját földünkön szolganép valánk;
De jött a jó Anya s szabaddá tette
Elvesztettnek vélt, rongyos, bús fiát.*

*Huszonkét év egy csepp a végtelenben,
De jajtól, könnyből nekünk sok jutott,
Sebaj, hisz Alleluja is csak a szent
Golgotha tövéből fakadhatott.*

*Konduljon meg hát minden hű kebelben
A szívharang s hirdesse szózatát;
Hogy szabad lett a Székelyföld és népe,
Nem fog hordani többé rabigát!*

*Nem hagyott el a szenvedők királya,
Önkény, elnyomás mind hiába volt;
Feltámadt s él az elfojtott igazság,
Mit létrehozta véres századok.*

*Szent István áldott jobb keze megtartott,
E kéz öntött belénk hitet, erőt,
Ez mentett meg a végveszélytől minket
S hittel éltünk át minden zord időt.*

*Ősz van, fű, falomb, virág halni készül,
De ránk új korszak hajnala hasadt;
Tavasz zendül a szívek termőföldjén,
Uj Élet szór bele friss magvakat.*

*De mig egyik szemünk vig, a más
könyves —
Miért? Hát tudja meg a nagy világ,
Hogy elszakított testvéreink sorsa
Lelkünk kertjében fájdalomvirág.*

*De semmi kétség, nincsen is már távol,
Hogy higgyük várjuk a közeljövőt,
Mikor majd átöleltünk minden testvért,
Minden barátot, minden szenvedőt.*

*Es most e szent napon fogadd meg,
népem,
Hogy belviszályban nem töröd magad,
Egymást szeresd, becsüld meg, mert
csak így hajti
A Magyar Fa törzse zöld ágakat.*

*Jövünk csak úgy lesz biztos, ha
szívünkben
A Magyar Eszme örök lánggal ég,
Akkor a balsors, harc, viszály megtéphet,
De mindig győz a Székely Lelkiesség.
Khehl István*

Nyugdíjasok, munkaképtelenek és károsultak figyelmébe.

Székelyudvarhely város katonai parancsnoksága felhívja a nyugdíjasok, özvegyek és árvák, továbbá a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadi-árvák figyelmét, akik illetményeiket eddig a román államtól kapták, hogy nyugdíjigényük érvényesítése céljából haladéktalanul személyesen jelentkezzenek a városházán nyugdíjigényesítő könyvükkel. Hasonlóképpen jelentkezzenek a városházán a munkaképtelenek is, akik megélhetésüket akár munkahiány, akár munkaképtelenség folytán biztosítani nem tudják és ezért hatósági támogatásra szorulnak. A város katonai parancsnoksága ezenkívül jelentkezésre szólítja fel azokat is, akik a most bekövetkezett államhatalomváltás során kárt szenvedtek.

A károsultak jelentkezése ugyan csak a városházán történik, a kár méreteire és körülményeire vonatkozó bizonyítékok megjelölése mellett. A felhívást Székelyudvarhely város katonai parancsnoka és a közigazgatási előadó irták alá.

HIREK

Szept. 20.

Erdélyi írók irói körútja Magyarország nagyobb városaiban.

Erdély egyrésztének visszatérése vel Magyarország, a területi gyarapodáson és gazdasági javakon kívül, még igen jelentős irodalmi és művészeti értékkel gazdagodott. A kisebbségi életünkben oly jelentős szerephez jutott és lényegesen megerősödött új erdélyi irodalmunk színe java szintén visszatért az anyaország ölelő karjaiba. A nagy változással még fokozottabb érdeklődés nyilvánul meg az erdélyi irodalom képviselői iránt, akik bátor és emberien igazságos szavukkal kitartásra buzdították és erős támaszai voltak és lesznek az erdélyi magyarságnak. Az új erdélyi irodalom csodálatosan gazdag kincstárának fokozottabb megismerése céljából a Kulturális Egyesületek Országos Szervezete október 20 és november 10. között irói körutat rendez, amely 10 nagyobb várost ölel fel, köztük elsősorban Budapestet. A budapesti irodalmi estét — terv szerint — a rádió is közvetíti. Az irodalmi körutra a következő kiváló erdélyi írókat kérték fel: Nyírő József, Molter Károly, Tamási Áron, Berde Mária, Kiss Jenő, Tompa László, lapunk szerkesztője és báró Kemény János. Az irodalmi estélyeken bevezetőt mond Makkai Sándor dr. volt erdélyi református püspök, debreceni egyetemi tanár.

Kinevezték a székelyföldi városok rendőrkapitányait. A belügyminisztérium a visszacsatolt területen 19 rendőrkapitányságot szervezett. A székelyföldi kapitányságok vezetésével a belügyminisztérium a következő rendőrtiszteket bizta meg: Székelyudvarhely: Nagy Jenő dr. rendőrkapitány, Marosvásárhely: Bedő Géza r. tanácsos, Csíkszereda: Bugár János r. kapitány, Gyergyószentmiklós: Örményi Antal r. kapitány és Sepsiszentgyörgy: Tóth Jenő dr. r. kapitány. A kinevezett és áthelyezett rendőrtisztek már megkezdték működésüket.

Imreh Domokos dr., volt kórházigazgató főorvost újból a kórházigazgató főorvosává nevezték ki Imreh Domokos dr. ismert szervezői erélye, messze híres orvosi tudása, sebészki kiváltsága nagy hasznára lesz kórházunk fejlődésének.

Közélelmezési hivatal városunkban. A város katonai parancsnoksága a közlelmezés biztosítása céljából közlelmezési hivatalt létesített. A fontos és hasznos feladatot teljesítő hivatal már megkezdte működését a pénzügyigazgatóság épületében.

A vágóhid használata Székelyudvarhelyen. Újabb illetékes intézkedés folytán a városi vágóhídon naponta déli 12 óráig csak a katonaság részéről lehet vágatást végezni és csak délután a polgári mészárosok részéről.

Jegy nélkül nem lehet cukrot vásárolni cimen legutóbbi számunkban rövid hirt közöltünk. A hír utolsóelőtti sorából eme két szó közül: megállapított mennyiség, nyomdai tévedés miatt, kimaradt ez a szó: **heti.** Vagyis városokban a megállapított 12 deka, falvakban 7 deka cukorra hetenként van joga egyes személyeknek.

Magyar-román tárgyalások kezdődtek meg csütörtökön Budapesten. A román bizottság vezetője Drăgalina tábornok.

Csiksomlyói bucsu. Szeptember 14 és 15 én, felszabadulásunk első napjaiban, több ezer hívő zarándokolt Csiksomlyóra, hogy hálát adjon az Istennek a jótéteményért. Voltak olyanok, akik fogadalomból, a nehéz és fárasztó utat városunktól Csiksomlyóig mezitláb, gyalog szerrel tették meg. A szombati kikertülésen több, mint 50 ezer ember vett részt.

A visszacsatolt területeken felállított új magyar kir. postahivatalok megkezdtek a postatakarékpénztári, csekk és betéti szolgáltatásokat.

A hústalan napok újabb rendezése. A hústalan napok rendjére vonatkozó eddigi hatósági intézkedéseket a közgazgatás vezetésével megbízott katonai parancsnokság újabb felülvizsgálta, s ennek alapján a következő rendelkezéseket adta ki ebben az ügyben. Teljesen hústalan napok: hétfő és péntek. Kivételek e két napon a fogyasztási tilalom alól: a halak, vadak, nyelvé, tüdő, szív, vese, velő, mirigy, máj, vér, hurka, disznósajt, hár, olvasztott zsír, töpörtyű, juhús, lóhús, sertésfej, sertésláb, pulyka, gyöngytyúk, olyan csirke, amelyik 1 kg. 20 dekanál könnyebb. Ha a hetivásár, bucsu, országos vásár napja valahol hétfőre, vagy péntekre esik, ott és akkor a hústalan napot a következő napon kell megtartani. Ezenkívül szabály még az is, hogy kedden csak marhahúst, csütörtökön pedig marhahúst és sertéshúst lehet fogyasztani és árusítani. Hústalan napokon tilos husneműt nyers, elkészített, vagy bármely módon tartósított állapotban is árusítani. A rendelkezések ellen vétőket megbüntetik.

TORDAY SÁNDOR

és fiai szabósága

vásárló közönségének szíves figyelmébe ajánlja ujonnan megszervezett úri divatszabóságát és készruha raktárát. Ugyanott tanulókat is fölvesznek koszt-pénzzel, lehetőleg legalább 2 gimn. oszt. végzettséggel.

Horthy Miklós-tér 20.

A fakészletek bejelentése kötelező. Minden erdőtulajdonos (birtokos, vagy haszonbérlet is), továbbá fatermelő, fakereskedő köteles fakészletét a községi előjáróság útján bejelenteni a vármegyei katonai parancsnoksághoz.

x **Új bélyegzőjét** megrendelheti a Könyvnyomda könyvesboltjában.

Magyarország szeretettel gondoskodik visszatért gyermekéről.

Erdély és Kelet-Magyarország visszatérésének megünneplésére Budapest székesfőváros vezetősége diszgyűlést hívott össze. A városháza hatalmas dísztermét ez alkalommal a visszatért erdélyi vármegyék és városok cimerei díszítették. A díszgyűlés iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg. A város vezetősége, a polgári és katonai hatóságok fejei, a különböző intézmények vezetői, valamint a főváros előkelőségének színe-java díszruhában jelentek meg az ünnepi eseményen. A díszgyűlésen Szendy Károly polgármester Erdély, s különösen a székelyek kitartásáról, hűségéről beszélt. Kijelentette, hogy a bátor és hűség magatartásért Erdély népe szeretettel érdemel és ezt a sze-

A törvényszék és bíróságok ismét megkezdik működésüket, azoknak az ügyeknek a tárgyalásával, amelyeket a katonai hatóság hirdetésménye meghatároz.

Megindult a közlekedés megyénkben. A honvédek bevonulásának második napján a Magyar Államvasutak igazgatósága már megyénk területén is több társasgépkocsijáratot állított be az utasforgalom lebonyolítására. A teljes kényelemmel berendezett hatalmas utasszállító gépkocsik egyelőre a következő utszakaszokon közlekednek: Marosvásárhely—Székelyudvarhely, Székelyudvarhely—Székelykeresztúr, Székelyudvarhely—Felsőrákos, Székelyudvarhely—Zetelaka és Székelyudvarhely—Csíkszereda. A gépkocsijáratok pontos indulási és érkezési időpontját a kiinduló állomásokon kifüggesztett menetrendek jelzik. A viteldijak az eddigi viteldijakhoz viszonyítva lényegesen olcsóbbak.

A tüzelőanyag-ellátás biztosítása érdekében a város katonai parancsnoksága felhívja a közüzemek, termelő vállalatok és szénkereskedők figyelmét, hogy szén- és kokszkészleteikről készítsenek kimutatást és azt terjesszék be a katonai parancsnoksághoz.

Sport. A honvéd-zászlóalj válogatott labdarugócsapata vasárnap, szeptember 15 én, a Hargita Testező Egylet sporttelepén, Székelyudvarhely válogatott labdarugócsapatával mérte össze erejét. A mérkőzés Udvarhely csapatának 2:0-ás győzelmével végződött. A mérkőzés jövedelmét menekült székely testvéreink segélyezésére fordítják.

A kivonuló román katonaság — mint már jelentettük — mindentűt tetemes kárt okozott. Ezenkívül több helyen összetépték, megszenstégtelítették a magyar lobogót. Szászrégenben a bevonuló honvédség fogadására a magyar lakosság diszkapukat emelt, amelyeket a Kormányzó Úr képe mellett Hitler és Mussolini képmásai díszítettek. A kivonuló román csapatok a diszkapukat tankkal összetörték, a Kormányzó Úr, valamint Hitler és Mussolini képét a magyar, német és olasz lobogókkal együtt a sárba taposták. Hasonló eset történt Nagybányán, Kolozsvárt és Szászfenesen is. A honvédek bevonulása utáni napon Kolozsvárt a főuton az egyik magyar rendőrről egy román férfi lövéseket adott le és azután menekülni igyekezett, de a közönség elfogta. A rendőr nem sebesült meg. Az elfogott merénylő Maniu gárdájához tartozónak monotta magát.

Óvakodjunk a leuval üzérkedőktől.

A leura szóló bankjegyek és érmek átváltásáról szóló hivatalos hirdetmények világosan kimondják, hogy a leura szóló érmek ugyanolyan árfolyamon kerülnek átváltásra, mint a leura szóló bankjegyek. Ezek szerint a Magyar Nemzeti Bank a leura szóló érmekért is 100 leuért 3.33 1/3 pengőt fog adni, vagyis 30 leuért 1—pengőt. A leura szóló érmek átváltásának időpontját a Magyar Nemzeti Bank ugyancsak hirdetmények kifüggesztése útján fogja közzé tenni.

A visszacsatolt területek lakosai a tulajdonukban levő leura szóló érmek átváltása tekintetében tehát legyenek nyugodtak és óvakodjanak attól, hogy leura szóló érmeiket lelküismeretlen üzérkedők a fent megjelölt ellenértéknél alacsonyabb pengőösszeg ellenében adják el. Ha a leuérmeik olcsóbb összevásárlására irányuló kísérlet tudomásukra jutna, jelentsek azt haladéktalanul az illetékes hatóságnak. Mindaddig, amíg a leura szóló érmek átváltása be nem fejeződik, ezek az érmek forgalomban maradnak s azokat mint törvényes pénzt mindenki köteles elfogadni.

Beiratkozások a székelyudvarhelyi Róm. Kath. Főgimnáziumba.

A székelyudvarhelyi római katolikus főgimnáziumba a beiratkozások október 1-ig történnek. Az intézet igazgatósága az idő rövidségére való tekintettel kéri az érdekelteket, hogy az utolsó napok torlódásának elkerülése végett gyermekeik beiratását minél előbb intézzék el. Ez áll különösen a helyben lakókra, akiknek igazán mindegy, hogy gyermekeiket pár nappal előbb iratják be. Az utolsó napon ugyanis inkább a vidékiek szoktak tömegesen jelentkezni és így gyakran torlódás áll elő.

A tandíjak, bentlakási és étkezési díjak felől, valamint minden más iskolai vonatkozású kérdésben az iskola igazgatósága, a hivatalos órák ideje alatt, készséggel nyújt felvilágosítást.

A tanév kezdete a mostani értesülés szerint október 10—15-ike között lesz. A hivatalos értesítést megérkezése után a tanév kezdetének pontos idejét a Székely Közélet legközelebbi számában közöljük.

Tünődés.

Ha leszáll az éjjel,
S csillag ég az égen,
Lelkem hozzájuk száll,
Sokáig elnézem.

Eltünődöm rajtuk,
Mint gyermek a mesén,
Látva a nagy sávot
Égnek nagy mezején.

Mint ha most is látnám:
Ujra utra keltek
Daliás lovagok,
Sarkantus vilézek.

Reggeli napsugár
Fátyolt borít rájuk —
Minden csak álom volt!
Azért mégis várok.

Hálha mégis egyszer
Virradattal jönne,
Sarkantus vilézek,
Lovagok serege.

Valóra vált álomom
Égig zengő dallal,
Boldog ébredésed,
Fényes diadallal.

Pluhár Gábor

Az ismeretszerzés haszonnal jár.

A múlt század 80-as éveiben történt Magyarország azon felvidékén, amely most Szlovákiának részét képezi, hogy másodlagos gazdasági és állategészségi szakelőadásokat tartottam magyar községekben. Nem nagy érdeklődés mutatkozott akkor az eféle haszontalannak tartott dolog iránt. De azért meghallgattak. Történt azonban Uzbégen, hogy a mintegy másfélórás vasárnap délutáni előadás után, ahelyett, hogy valaki megköszönte volna, előállott egy középkori, jól táplált gazda ember s azzal lepelt meg, hogy: megérdemelnének egy kis pálinkát, hogy az urakat meghallgattuk. Önként érthető, hogy erre a társaságot, alkalmas módon, megfelelően kitanítottuk afelől, hogy a beszéd, az előadás nem képviselőjelölti kortesbeszéde volt, hanem az ő érdekeiket szolgáló ismeretnyújtó tanítás, amiért mi fáradságot s költséget áldoztunk, tehát köszönet illethetne minket, ahelyett, hogy mi pálinkáztassuk meg a hallgatóságot. Akadtak aztán belátással bírók, akik bocsánatot kértek a társuk meggondolatlanságáért.

A múlt évtized végén s ennek az első felében itt e vármegyében is tartottam többet magammal szerveződésre buzdító és gazdasági szakelőadásokat sok községben. Nagy megértésre találtunk és voltak is sikereink. Ezek a vármegyei gazdasági egyesület címe alatt rendeztetek.

A mezőgazdasági kamara megalakulása után, 1931 től kezdve, annak a nevében folytatódott a munka. E sorok írójának javaslatára, a kamara a gyümölcsstermelés fejlesztésével kezdte meg gyakorlati tevékenységét. Több napos tanfolyamokat tartottunk, jelszók szaktérítők bevonásával. Megkezdődött a gyümölcsfáknek a kártevők elleni megvédésére irányuló permetezési gyakorlati megismertetése. E célra a kamara több kitűnő permetezőt szerzett be s szaktanítókat küldött szét a vármegyébe, akik minden községet meglátogattak s a helyszínen mutatták be a permetezők használatát és megismertették a permetező szereket és azok alkalmazási módját s idejét.

A tanítás nagy megértéssel találkozott. Sokan vásároltak permetezőt és megindult a gyümölcsfák rendszeres ápolása. A kamara megkezdte a gyümölcsfaoltványoknak kedvezményes áron való tömeges kiosztását.

Minderről sűrű cikkezés folyt a lapokban s az itteni példán felbuzdulva, Erdély más vármegyéiben is felindult a gyümölcsstermelés örvendés mozgalmá. Vármegyénkben a mozgalom megindítása óta mintegy száz ezer gyümölcsfaoltványt ültettek el. Némely községben majdnem erdőszűrű telepítés történt. Ugy vélem, hogy nem tévedek, ha közel egy millióra számítom az ezen idő alatt a többi megyékben kiültetett gyümölcsfaoltványok számát.

Jó része ezeknek már termőre fordult. Sajnos azonban, hogy nem lendült fel kívánatos mértékben a gyümölcstermesztés. Ez ne búsítsa el a gyümölcsösök tulajdonosait. Elmúlik a háborús feszültség, a kereskedelmi életben a pangást élénkség váltja fel s nagy kereslete lesz a gyümölcsnek. Németországba addig is bizonyára jelentékeny kivitel történik Erdélyből, mert az itteni gyümölcs szép, zamatos, ha a fák jó ápolásban részesülnek.

Sőt igen indokolt további gyümölcsösök telepítése, mert bármilyen lassan s nehezen, de egész bizonyosan ismét helyre áll a világrend s igen hasznos lesz, ha akkor a gyümölcsfák nagy tömege ontja a nemes gyümölcsöket.

Eddig főképp almát termő oltványokat telepítettek. Jövőre másféle gyümölcsnemekre is figyelem fordítandó. A szilvát ajánlom különösképpen. Ezt a gyümölcsöt mindig értékesíteni lehet. De házilag is nagyszerűen hasznosítható. Legjobban iz (lekvár)-főzés és aszalás után. Gyermekes családokban a kicsinyek egyik legkedveltebb és legegészségesebb tápláléka mind a két alakjában. A felnőttek is szívesen fogyasztják. Ami erre nem való, mint az igen apró és férges, abból pálinkát lehet főzni.

Nagyban való természetesen legalkalmasabb a beszercei nevű magvaváló. Ebből Boszniában erdőszűrű szil-

váskertek vannak. Ez a szilvafajta ugyanis Magyarországból került oda, amikor Bosznia a magyar koronához tartozott, a régi világban.

Amióta ott nagyban üzik a termelését és általánossá lett az aszalása és lekvárrá, izzé való főzése, igen nagy jövedelmet biztosít az országnak. Mint kereskedelmi cikket régebb a börtén árúként jegyezték.

A példával azonban maradhatunk a közelben. Aki gyümölcserés idején vonaton Arad felé utazott, annak a figyelmét nem kerülhette el, hogy Hunyadvármegyének az alsó részén, főképp a Maros mellett, igen nagy mennyiségű szilvafa van, nagyrésze az ártérben. A Maros árja néha elönti. Ez nem árt, mert az áradás apadásával a szilváról is lehuzódik a víz. A termés az öntözés után nagyobb és szebb, mint máskor. A múlt évben Hunyadmegyében nagy szilvatermés volt s a lapok közlése szerint, nagyon jól értékesült.

A szilva magasabb helyeken is jól tenyészik és jól terem.

Ütessünk hát sok szilvafát!

Sz Szakács Péter.

Csak a visszacsatolt területen lakók leu-pénzeit szabad pengőre átváltani.

A magyar királyi honvédezerkar főnökeinek a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben kifüggesztett hirdetménye, valamint a m. kir. kormány 6180/1940. M. E. számú rendelete szerint tilos oly leu-bankjegyeket és érmekeket átváltani, amelyeknek tulajdonosa nem a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben lakó személy vagy ott székhellyel bíró jogi személy vagy cég. Ugyis tilos a visszacsatolt országrészekbe leu bankjegyeket és érmekeket bevinni és az e tilalom ellenére bevitt bankjegyek és

érmekek átváltását kérni.

A visszacsatolt területeken átváltásra jelentkezők tehát szigorúan ügyeljenek arra, hogy csak olyan bankjegyek átváltását kérjék, amelyek már a visszacsatolás pillanatában is a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben voltak és amelyek tulajdonosa a visszacsatolt területen lakó személy vagy ott székhellyel bíró jogi személy vagy cég, mert ellenkező esetben, nem csak az átváltásra benyújtott fizetőeszközök elkobzásának, hanem súlyos büntetésnek is kitészik magukat.

Nyilttér.

— E rovat közleményeiért a szerkesztő nem vállal felelősséget. —

Nyilatkozat.

A legnagyobb rosszindulattal terjesztett és ördögien megfontolt rágalmakat és hazugságokat úgy a magam, mint az itten élő német anyanyelvű magyar honpolgárok nevében a leg határozottabban visszautasítom. Rágalom és hazugság, hogy én ivet terjesztettem volna a magyarság ellen. Ellenben tény, hogy én a magyarságot mindig nagyrabecsültem és tiszteltem, a helybeli magyar egyesületeket jó szívvvel pártoltam.

Éppen ezért fáj nekem, hogy ilyen aljas rágalmakat terjesztenek felőlem s a felbérelt, felelőtlen elemek kárt tesznek békés családom nyugalomban.

Mindenkit itten nyilvánosan felkérek és felhatalmazok, hogy álljon elő nyíltan e lapok hasábjain, teljes felelősséggel vádjával s ne gyáva, jellemtelen emberként terjessze hátam mögött hitvány hazugságait.

Kérem a nagyrabecsült, művelt, magyar közönséget és közvéleményt, hogy az ilyen, magyarhoz nem méltó, érthető okokból terjesztett rágalmakat utasítsa vissza.

A jellemtelen rágalmak és felbérelt kártevészek pedig egyáltalában nem válnak a hűséges német-magyar barátság javára.

Városunk és vármegyénk né. közönségének tudomására hozom, hogy a rágalmazásért és kártevésért a helybeli magy. kir. rendőrségnél feljelentést tettem s megvan a teljes bizalmam, hogy a magyar jog igazságot szolgáltat sulyos és meg nem érdemelt bántalmazásomért.

Székelyudvarhely, 1940 szeptember 18.

Ziegler Henrik
gyógyszerész.

Uj postai díjszabások: Egyszerű levél 20 gr.ig helyben 10 fillér, vidékre 20 fillér, 40 gr.ig 14 fillér, illetve 28 fillér, 250 gr.ig 18 illetve 36, míg 500 kr.ig 26, illetve 50 fillér, levelezőlap helyben 10, vidékre 20 fillér. Ajánlott levél 20 gr.ig 70 fillér, 28 gr.ig 78, 36 gr.ig 86 és 50 gr.ig 100 fillér. Postautalvány-díjak 20 pengőig 20 fillér, 50 p.ig 40 fillér, 100 p.ig 60, 500 p.ig 120, 1000 p.ig 2 pengő, míg 1200 p.ig 2 pengő 20 fillér. Egyszerű táviratnál egy szó 10 fillér (a legkisebb távirat tíz szóig 1 pengő), üdvözlő táviratoknál egy szó 6 fillér (a legkisebb távirat tíz szóig 60 fillér.)

Ribbentrop német külügyminiszter

Rómába utazott. A hír világszerte nagy érdeklődést keltett. A látogatással kapcsolatban a német és az olasz sajtó megemlíti, hogy a tengelyhatalmak terveit egységes szellem hatja át. Az erdélyi kérdés rendezése is mutatja a tengelyhatalmak erélyes intézkedéseinek gyors eredményét. A német külügyminiszter római látogatása során Európa rendezésének új kérdései és a háború folytatásának további tervei kerülnek megbeszélésre. A tengelyhatalmak Anglia elleni döntőcsapásra készülnek. A különböző jelekből a brit világbirodalom közeli összeomlására lehet számítani.

x **Direkt módszer** szerint október elsejétől kezdve német órákat ad Khell István magyar német szakos főgimn. tanár, Kossuth u. ca 48. 1—3

x **Nagy szilvafőző rézüstöt** szilva főzésre százalékos rendszerrel naponkénti elszámolással kölcsönben adunk. Cim: Sósfürdő utca 3. 1—3

Megnyilik a székelykereszturi áll. tanítóképző.

Értesülésünk szerint október elsején megnyilik a székelykereszturi állami tanítóképző intézet 2, esetleg 3 évfolyammal.

Az első évfolyamra felvehetőek azok a tanulók, akik a tanítóképző, a polgári iskola, vagy a gimnázium IV ik osztályát sikerrel elvégezték.

A második évfolyamra azok vehetőek fel, akik a képző vagy a gimnázium V ik osztályát, a 3 ik évfolyamra, akik a képző vagy a gimnázium VI ik osztályát végezték. Bővebb felvilágosítást ad Sára Kálmán igazgató Székelykeresztur.

Olvasóinkhoz!

A magyar feltámadással együtt hat hónapi kényszerűsünet után, a Székely Közélet is ismét megkezdte hivatásának betöltését. Mint ismeretes, a legutolsó rendes szám március 2 án jelent meg és a lap ezutáni ideiglenes szünetelésének igen nyomos okai voltak. Így a nyomdai személyzetnek katonai szolgálatra való ismételt és rendszertelen behívogatása, a szigorú cenzúra, amely az ismert türelmetlenséggel viseltetett méga község és utcanévek magyar használatával szemben is. A cenzúra szörszálhasogatása néha odáig terjedt, hogy semmi magyar vonatkozású budapesti értesülés közlését nem engedélyezte, még akkor sem, ha azok csak egyszerű gazdasági hírek voltak is. Ezzel szemben rengeteg hivatalos propaganda anyag közzétételére kényszerítették lapunkat. Ilyen körülmények között nem tudtuk minden erőnket a magyar ügyek szolgálatába állítani és így nem is látruk értelmet a lap megjelentetésének, egyidejűleg azonban folyton reménykedtünk, hogy ez a kényszerhelyzet rövidesen megszűnik.

Áltunk most valóra vált. A bécsi döntéssel visszatértünk az anyaországhoz. Uj kiszélesedett feladatok várnak ránk. A magyar sajtó hivatása megkétszereződött. A szent és magasatos magyar jövő kapujánál mi is sorban állunk, hogy fokozottabb erővel szolgálhassunk minden igaz magyar ügyet. A változott viszonyokkal együtt lapunk munkakörét is kibővíjük, hogy a magyar ügyek támogatását minél határozottabban tudjuk kifejteni. Hivatásunk és kötelességeink teljesítésénél azonban szükségünk van az olvasóink fokozottabb támogatására, mert hisszük, hogy közös erővel nagyban hozzájárulhatunk Magyarország felvirágoztatásához. Egyben kérjük mindazokat is, akik mint vidéki tudósítónk munkánkban segíteni szíveskedtek, hogy ezt a segítségüket adják meg nekünk a jövőben is.

x **Kiadó 3 szoba, konyha, kamra és fürdőszoba az Uj uton.** Érdeklődni lehet a Válcsik üzletben. 1—2

A német léghaderő változatlan heveséggel folytatja Anglia elleni támadásait. A légitámadások következésében Londonban az élet majdnem teljesen lehetetlenné vált. A német repülőgépek bombái többek között rombadöntötték a buckinghami királyi palota egyik szárnyát is. A romok elzárták a palota légvédelmi fedezékének lejáratait is és a királyi család személyzetének odamenekült része csak órák múlva tudott napvilágra kerülni. Hír szerint György angol király elhatározta, hogy családjával rövidesen Kanadába költözik.